Povprečne plače v industriji (primerjane med letom 1954 in 1955)

Izvajanje plačnega sistema

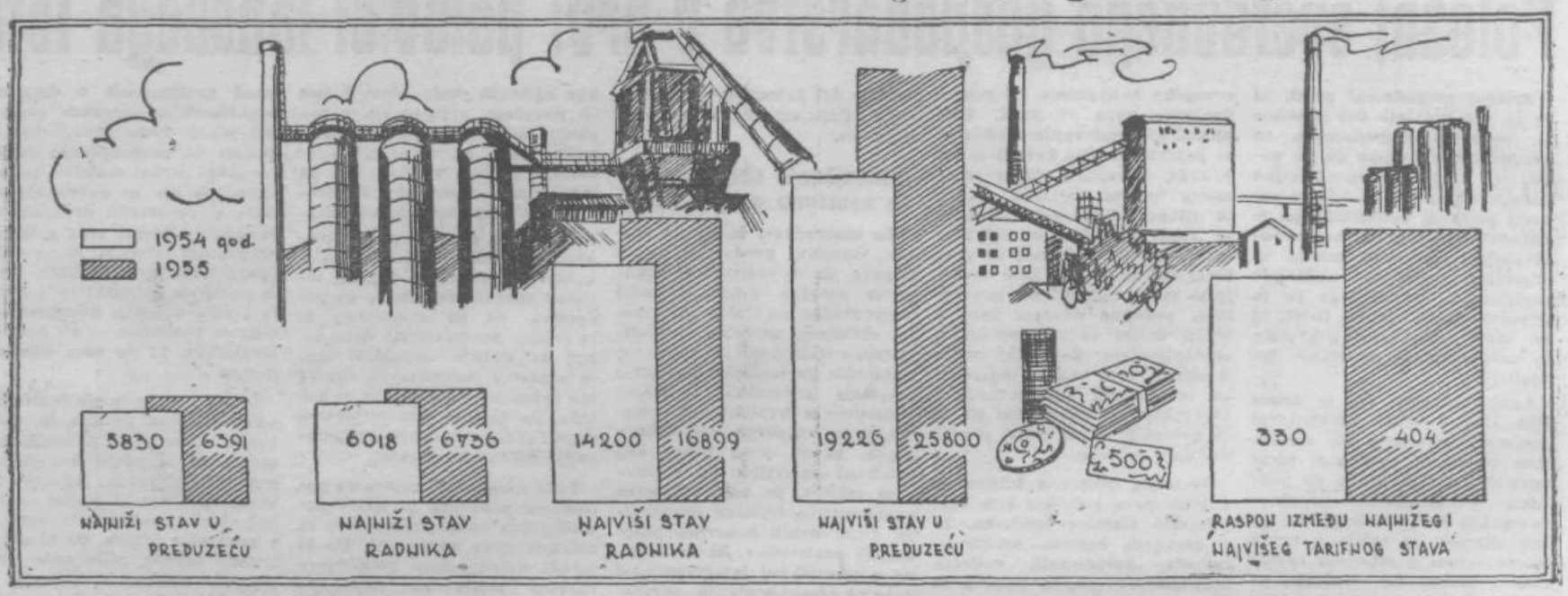

PODATKI SO BILI ZBRANI Z ANKETO, KI JO JE ORGANIZIRAL ZVEZNI ZAVOD ZA DELOVNO PRODUKTIVNOST V 213 INDUSTRIJSKIH PODJETJIH, KI ZAPOSLUJEJO 32,1% VSE DELOVNE SILE V INDUSTRIJI. RAZPON MED NAJNIŽJO IN NAJVIŠJO TARIFNO POSTAVKO JE PRIKAZAN V ODSTOTKIH. BELI STOLPCI PREDSTAVLJAJO l. 1954, ČRTKANI PA l. 1955. POSAMEZNI STOLPCI PA POMENIJO OD LEVE PROTI DESNI: NAJNIŽJA TARIFNA POSTAVKA V PODJETJU — NAJNIŽJA POSTAVKA DELAVCEV. — NAJVIŠJA POSTAVKA DELAVCEV — NAJVIŠJA POSTAVKA V PODJETJU IN — RAZPON MED NAJNIŽJO IN NAJVIŠJO TARIFNO POSTAVKO

Nekaj rezultatov ankete Zveznega inštituta za proučevanje delovne produktivnosti

Razponi plač rastejo

Anketo so izvedli leta 1954 in 1955. V nekaj nad 200 podjetjih so zajeli približno tretjino vseh delavcev, ki so zaposleni v industriji in rudarstvu naše države. Podjetja so tako izbrali, da so bile enako upoštevane vse republike in vse panoge. Rezultati se torej ne bodo zelo razlikovali od točnega povprečja, ki bi ga pa dolgo preračunavali.

Posebno so važni tisti zaključki iz zbranega materiala, ki zadevajo razpon plač, kajti pravilno razdeljene in stopnjevane razlike med plačami posameznikov in kategorij delovnih ljudi so nujen, prvi pogoj in najboljša stimulacija za povečanje delovne produktivnosti.

Eden od bistvenih pogojev za izboljšanje našega plačnega sistema v tem smislu, da vse bolj krepimo stimulativnost za povečanje delovnega učinka, predstavlja ukinitev vsake »uravnilovke«. Nobena družba ne more napredovati, če ne bo stalno razvijala osebnih sposobnosti posameznikov. Pravilen razvoj osebnih sposobnosti pa zahteva občutno razlikovanje pri nagrajevanju različnih delovnih učinkov. Če ne bomo dali za večje ali bolj komplicirano delo večjih nagrad, še dolgo ne bomo imeli uspešne stimulacije za dosego strokovnega znanja in za solidno obvladovanje dela.

V našem gospodarstvu niso plače zadosti diferencirane, kar zavira že tako nezadosti močan porast delovne produktivnosti. Ni dovolj razlik med povprečnimi plačami posameznih panog gospodarstva, premajhni pa so tudi razponi med plačami na posameznih delovnih mestih iste gospodarske panoge in iste tovarne.

Tarifni pravilniki iz leta 1955 so prinesli nekatere pozitivne spremembe v razmerju med najvišjimi in najnižjimi tarifnimi postavkami.

Čeprav se je od leta 1954 do leta 1955 razpon med povprečnimi tarifnimi postavkami povečal,

Mesečne tarifne postavke se v anketiranih podjetjih gibljejo v mejah takole:

Najmanjša plača v podjetjih	3.700— 7.400	5.200— 7.488
Najmanjša plača delavcev, ki neposredno proizvajajo	4.000— 7.664	5.400— 9.360
Največja plača delavcev	7.904—24.028	10.400—24.960
Največja plača v podjetjih	9.600—35.000	13.728—50.128

vendar analiza tarifnih pravilnikov v posameznih podjetjih kaže, da to ni bilo povsod tako. Razpon med največjo in najmanjšo plačo delavcev, ki neposredno proizvajajo v 73 od okrog 200 podjetij, se ni zvečal, temveč je manjši od razpona v letu 1954.

V kovinski industriji je bil v 9 podjetjih od 20 pregledanih ta razpon zmanjšan. Do takega zmanjšanja je prišlo zaradi povečanja plač najnižje plačanih delavcev in zaradi zmanjšanja plač najbolje plačanim delavcem v podjetju. Tako je bila na primer v TAM (tovarna avtomobilov Maribor) najnižja postavka v podjetju povečana za 13,5%, najnižja postavka delavcev za 18 odstotkov, plača direktorja za 50 in pol odstotka. Postavka najvišjega plačanega delavca pa je bila zmanjšana za 25,6%.

Kaže, da so priporočilo sindikata, naj bi povečanje obračunskega sklada plač v letu 1955 za 3 do 5%, izkoristili za povečanje plač direktorjev in uslužbenskega kadra, kar samo po sebi ne bi bilo napačno, če ne bi hkrati ponekod zmanjšali plače visokokvalificiranih strokovnih delavcev.

Razpon med najnižjo in najvišjo plačo v letu 1955 v odstotkih

RAZMERJE MED PLAČAMI KVALIFICIRANIH IN POLKVALIFICIRANIH DELAVCEV V NEKATERIH PODJETJIH KOVINSKE STROKE.

Te tarifne postavke niso bile določene s sistemom točkovanja, temveč po prosti oceni. Zato je prišlo do neznatne razlike med plačami polkvalificiranih in kvalificiranih delavcev. To lahko ima negativne posledice za strokovni dvig in dosego višjih kvalifikacij.

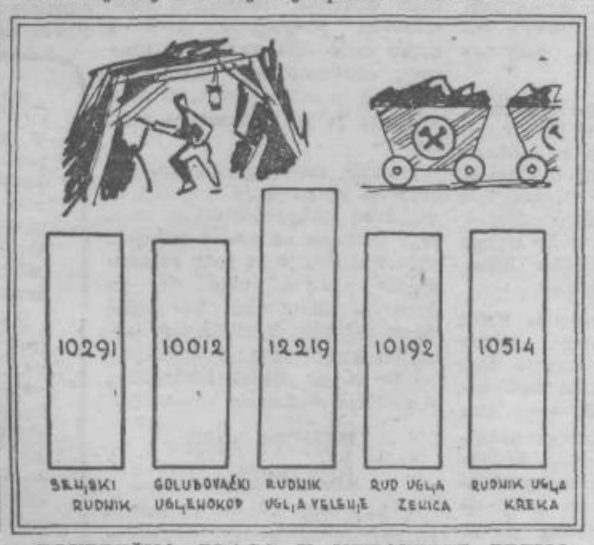

POVPREČNA PLAČA V NEKATERIH PREMOGOVNIKIH.

Z izjemo rudnika Velenje se povprečna plača delavcev in uslužbencev v upoštevanih premogovnikih giblje v glavnem na isti ravni. To je rezultat realne ocene delovnih mest, kjer je bilo upoštevanih več prvin: čas, ki je potreben za delovno usposobitev, način dela, odgovornost, nevarnost za življenje in zdravje, strokovna usposobljenost, leta dela itd.

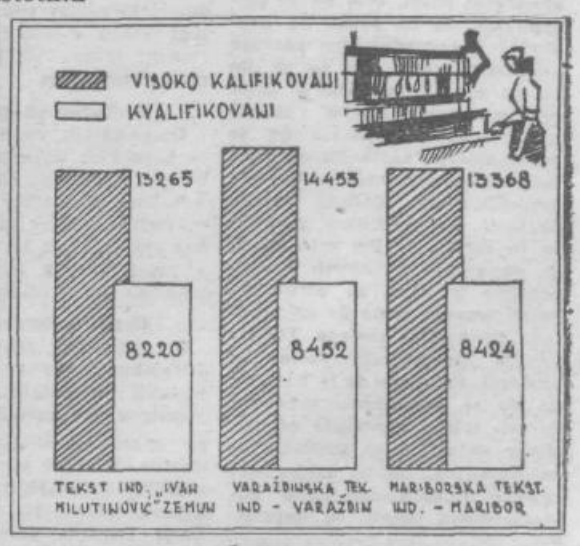

RAZMERJE PLAČ VISOKOKVALIFICIRANIH IN KVALIFICIRANIH DELAVCEV V NEKATERIH PODJETJIH TEKSTILNE INDUSTRIJE.

Tekstilna industrija potrebuje predvsem kvalificirano in polkvalificirano delovno silo za delo pri strojih, medtem ko sestavljajo visokokvalificirano silo strokovni delavci, ki skrbijo za vzdrževanje obrata: električarji, ključavničarji, strojni ključavničarji, mizarji in drugi.